

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum scandalum sit peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Nam sicut detractio materialiter, & per accidens reditur ad detractionis specie, & similiter concumetia, si fama, & honor ledantur proximo, & non ledantur intentionem, & verbis materiam detractionis, vel commelie continentibus ita scandalum materialiter, & per accidens ex dicto, vel factio materiam scandalum continere, ad scandalum speciem reducenda est, presertim cum passum infer scandalum. Inde autem apparet, quod reditur ad speciem peccati, & simile est in aliis.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod cogitatio, vel concupiscentia mali latet in corde: unde non proponitur alteri, ut obex dispones ad ruinam: & propter hoc non potest habere scandalum rationem.

AD SECUNDVM dicendum, quod minus rectum non dicitur hoc, quod ab aliquo alio superatur in rectitudine, sed quod habet aliquam rectitudinis defectum: vel quia est secundum se malum, sicut peccatum, vel quia habet speciem mali, sicut cum aliquis recumbit in idolo. Quamuis enim hoc secundum se non sit peccatum, si aliquis hoc non corrupta intentione faciat: tamen quia habet quandam speciem mali, vel similitudinem venerationis idoli, potest alteri prebere occasionem ruine. Et ideo Apostolus monet i. ad Thel. 5. Ab omni specie mala abstinete uos: & id conuenienter dicitur minus rectum, ut comprehendatur tam illa que sunt secundum se peccata, quam illa que habent speciem mali.

AD TERTIVM Dicendum, quod sicut supra habitum est, nihil potest esse homini sufficiens causa peccati, quod est spiritualis ruina, nisi propria uoluntas: & ideo dicta, uel facta, uel concupita alteri hominis possunt esse solum causa imperfecta, aliquantulum inducens ad ruinam. Et propter hoc non dicitur, dans causam ruine, sed, dans occasionem, quod significat causam imperfectam, & non semper causam per accidens. Et tamen nihil prohibet in quibusdam diffinitionibus poni quod est per accidens: quia id quod est secundum accidens uni, potest per se alteri conuenire: sicut in diffinitione fortunae ponitur causa per accidens, ut patet 2. Physic. *

AD QUARTVM dicendum, quod dictum, uel factum alterius potest esse dupliciter alteri causa peccandi. Vno modo per se: alio modo per accidens. Per se quidem, quando aliquis suo malo uerbo, uel facto intendit alium ad peccatum inducere, uel etiam si ipse hoc non intendat, & ipsum factum est tale, quod de sui ratione habet, quod sit inducium ad peccandum, puta, cum aliquis publice facit peccatum, uel quod habet similitudinem peccati. Et tunc ille qui huiusmodi actum facit, proprie dat occasionem ruine: unde uocatur scandalum actuum. Per accidens autem aliquod uerbum, uel factum unius est alteri causa peccandi, quando etiam preter intentionem operantis, & preter

conditionem operis, aliquis male dispositus ex huiusmodi opere inducitur ad peccandum, puta, cum aliquis inuidet bonis aliorum. Et tunc ille qui facit huiusmodi actum rectum, non dat occasionem, quantum in se est, sed alius sumit occasionem, secundum illud ad Rom. 7. Occasione autem accepta &c. Et ideo hoc est scandalum passiuum sine actiuo: quia ille qui recte agit, quantum est de se, non dat occasionem ruine, quam alter patitur. Quandoque ergo contingit, quod etiam sit simul scandalum actiuum in uno, & passiuum in altero, puta, cum ad inductionem unius, alius peccat. Quandoque uero est scandalum actiuum sine passiuo, puta, cum aliquis inducit uerbo, uel facto alium ad peccatum, & ille non consentit. Quandoque uero est scandalum passiuum sine actiuo, sicut iam dictum est.

AD QUINTVM Dicendum, quod infirmitas nominat promptitudinem ad scandalum: offensio autem nominat indignationem alicuius contra eum, qui peccat, quae potest esse quandoque sine ruina: scandalum autem importat ipsam impactionem ad ruinam.

ARTICVLVS II.

Virum scandalum sit peccatum.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur quod scandalum non sit peccatum. Peccata enim non eniuntur ex necessitate, quia omne peccatum est uoluntarium, ut supra habitum est: sed Matth. 18. dicitur, Neceffe est ut ueniat scandalum: ergo scandalum non est peccatum. ¶ 2. Præter. Nullum peccatum procedit ex pietatis affectu, quia non potest arbor bona fructus malos facere, ut dicitur Matth. 7. sed aliquod scandalum est ex pietatis affectu, dicitur dominus Petro, Mat. 16. Scandalum mihi es. Vbi dicit Hieron. * quod error Apostoli de pietatis affectu ueniens, numquam in certium uideretur esse diaboli, ergo non omne scandalum est peccatum.

¶ 3. Præter. Scandalum impactionem quandam importat: sed non quicumque impingit, cadit, ergo scandalum, quod est spiritualis casus, potest esse sine peccato.

SED CONTRA est, quod scandalum est dictum, uel factum minus rectum. Ex hoc autem habet aliquam rationem peccati, quod a rectitudine deficit, ergo scandalum semper est cum peccato.

RESPOND. Dicendum, quod sicut iam supra dictum est, duplex est scandalum, scilicet passiuum in eo, qui scandalizatur: & actiuum in eo, qui scandalizat, dans occasionem ruine. Scandalum ergo passiuum semper est peccatum in eo, qui scandalizatur. Non enim scandalizatur, nisi in quantum aliquantulum ruit spirituali ruina, que est peccatum. Potest tamen esse scandalum passiuum sine peccato eius, ex cuius facto aliquis scandalizatur: sicut cum aliquis scandalizatur de his, que alius benefacit. Similiter est scandalum actiuum semper est peccatum in eo, qui scandalizat: quia uel ipsum opus quod facit est peccatum, uel etiam si habeat speciem peccati, dimittendum est semper propter proximi charitatem, ex qua unusquisque tenetur saluti proximi prouidere, & sic qui non dimittit, contra charitatem agit. Potest tamen esse scandalum actiuum sine peccato alteri, qui scandalizatur, sicut supra dictum est. *

AD PRIMVM ergo dicendum, quod hoc quod dicitur, Neceffe est ut ueniant scandala, non est intelligendum

qui opere habere speciem mali, scandalizat, nullo alio peccato uicio, nisi scandalum, per se quidem si interdicat ruinam, reductiuem autem, si non intendit illam. Et per hoc patet responsio ad dubium, quoniam utraque pars est uera secundum diuersa.

In huius argum. solut.

4 di. 38. q. 2. art. 2. q. 1. & artic. 4. q. 1. cor. Et Rom. 14. 16. 2. 2. * 1. 2. q. 2. ar. 1. & 2.

Hier. in hoc loco, c. 9.

Ar. preced. ad 4.

Ar. preced. ad 4.

dum de necessitate absoluta, sed de necessitate conditionali, qua scilicet necesse est precepta, vel prænuntiata a Deo cuenire, si tamen coniunctim accipiatur ut in 1. lib. * dictum est: uel necesse est cuenire scanda la necessitate finis, quia utilia sunt ad hoc, ut qui probati sunt, manifesti fiant: uel necesse est cuenire scanda la secundum conditionem hominum, qui sibi a peccatis non cauent. Sicut si aliquis medicus uidens aliquos in debita dieta utentes, dicat, Necesse est tales infirmari, quod intelligendum est sub hac conditione, si dietam non mutant. Et similiter necesse est cuenire scandala, si homines conuersationem malā non mutant.

AD SECVNDVM Dicendum, quòd scādalum ibi large ponitur pro quolibet impedimento. Volbat enim Petrus Christi passionem impedire, quodam pietatis affectu motus ad Christum.

AD TERTIVM Dicendum, quòd nullus impingit spiritualiter, nisi retardetur aliquo modo a processu in via Dei, quòd fit saltem per peccatum ueniale.

ARTICVLVS III.

Utrum scandalum sit speciale peccatum.

4. dist. 38. q. 2. art. 2. q. 2. & q. 3. cor.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod scandalum non sit speciale peccatum. Scandalum enim est dictum, uel factum minus rectum: sed omne peccatum est huiusmodi: ergo omne peccatum est scandalum. non ergo scandalum est speciale peccatum.

¶ 2. Præ. Omne speciale peccatum, siue omnis specialis iniustitia inuenitur separatim ab aliis, ut dicitur in 5. Eth. * sed scandalum non inuenitur separatim ab aliis peccatis: ergo scādalu nō est speciale peccatum.

¶ 3. Præ. Omne speciale peccatum constituitur secundum aliquid, quod dat speciem morali actui: sed ratio scandali constituitur per hoc, quòd corā aliis peccatur: in manifesto autem peccare, etsi sit circumstantia aggravans, non uidetur constituere peccati speciem: ergo scandalum non est speciale peccatum.

SED CONTRA. Speciali uirtuti speciale peccatū opponitur: sed scandalum opponitur speciali uirtuti sc̄charitati. dicitur enim Rom. 14. Si propter cibum frater tuus contristatur, iam non secundum charitatem ambulas: ergo scandalum est speciale peccatum.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum est, duplex est scandalum, actiuum sc̄ passiuum. Passiuū quidem scandalum non potest esse speciale peccatum, quia ex dicto, uel facto alterius aliquem ruere cōtingit secundum quodcumq; genus peccati: nec hoc ipsum, quod est occasio peccandi sumere ex dicto uel facto alterius, speciale in rationem peccati cōstituit, quia non importat specialem deformitatē speciali uirtuti oppositam. Scandalum autem actiuū potest accipi dupliciter, per se sc̄licet & per accidens.

Per accidens quidem, quando est præter intentionē agentis: ut puta, cum aliquis facto suo, uel verbo inordinato non intendit alteri dare occasionem ruine, sed solum suę satisfacere uoluntati. Et sic etiam scandalum actiuum non est speciale peccatum, quia quod est per accidens, non constituit speciem. Per se autē est actiuum scandalum, quando aliquis suo inordinato dicto, uel facto intendit alium trahere ad peccandum, & sic ex intentione specialis finis sortitur rationem specialis peccati. Finis enim dat speciem in moralibus, ut dictum est supra. Vnde sicut furtum est speciale peccatum, aut homicidium, propter speciale nocuum proximi, quod intenditur: ita etiam scandalum est speciale pecca-

1. 2. q. 1. art. 3. & q. 18. art. 4. 6. & 7.

Ar. præced. quest. iustius.

Lib. 5. c. 5. to mo 5.

rum propter hoc, quòd intendit trahere proximum ad nocuum, & opponitur dicitur nisi fraterni, quia atē dicit specialis nocuum. AD PRIMUM ergo dicendum, quòd peccatum potest materialiter sc̄ habere ad actiuum: sed formalem rationem specialis peccati test habere ex intentione finis, ut dictum est. AD SECVNDVM dicendum, quòd actiuum potest inueniri separatim ab aliis peccatis, cum aliquis proximum scandalum de se non est peccatum, sed habet speciem. AD TERTIVM dicendum, quòd peccatum habet rationem specialis peccati ex præstantia, sed ex intentione finis, ut dictum est.

ARTICVLVS IIII.

Utrum scandalum sit peccatum mortale.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, quod scandalum sit peccatum mortale. Omne quod contrariatur charitati, est peccatum ut supra dictum est: sed scandalum contrariatur, ut dictum est, ergo scādalu est peccatum mortale. Nulli peccato datur pena dicitur nisi mortali: sed scādalo datur pena aeternæ, s̄m illud Matt. 18. Qui scandalum dedit pupillis istis, qui in me credunt, eripietur a mola asinaria in collo eius, & cetera. Profundum maris, quia ut dicit Hieron. est pro culpa breuē recipere penam, quia uari cruciatibus, ergo scādalu est peccatum mortale.

¶ 3. Præ. Omne peccatum, quod in Deum tendit, est peccatum mortale, quia solum tale auerit hominem a Deo: sed scandalum in Deum dicitur enim Apostolus, tribuens conscientiam fratrum inhiuriam peccatis: ergo scādalu semper est peccatum mortale.

SED CONTRA. Inducere aliquem ad peccatum ueniale, potest esse peccatum ueniale, nec ad rationem scandali, ergo scādalu non est peccatum ueniale.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum est, scandalum importat impactum, quod aliquis disponendo ad ruinam: & ideo scādalu ueniale, quandoque quidem potest esse ueniale, quasi habens impactum in rationem, aliquis ex inordinato dicto, uel facto datur ueniale peccatum, quasi habens cōtingentem motu uenialis peccati. Quandoque peccatum mortale, quasi habens cōtingentem motu uenialis peccati. Quandoque peccatum mortale, quasi habens cōtingentem motu uenialis peccati.

Quandoque peccatum mortale, quasi habens cōtingentem motu uenialis peccati. Quandoque peccatum mortale, quasi habens cōtingentem motu uenialis peccati. Quandoque peccatum mortale, quasi habens cōtingentem motu uenialis peccati. Quandoque peccatum mortale, quasi habens cōtingentem motu uenialis peccati.

Quandoque peccatum mortale, quasi habens cōtingentem motu uenialis peccati. Quandoque peccatum mortale, quasi habens cōtingentem motu uenialis peccati. Quandoque peccatum mortale, quasi habens cōtingentem motu uenialis peccati. Quandoque peccatum mortale, quasi habens cōtingentem motu uenialis peccati.

Quandoque peccatum mortale, quasi habens cōtingentem motu uenialis peccati. Quandoque peccatum mortale, quasi habens cōtingentem motu uenialis peccati. Quandoque peccatum mortale, quasi habens cōtingentem motu uenialis peccati. Quandoque peccatum mortale, quasi habens cōtingentem motu uenialis peccati.